

องค์ความรู้ ภาษาวัฒนธรรม โดยสำนักงานราชบัณฑิตยสภา

สิ่งมงคลและอัปมงคลของลาว ตอนที่ ๒

“ซ้าง” เป็นสัตว์มงคลของลาว คงจะเห็นได้จากธงชาติลาวเดิมก่อน พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นรูปซ้างสามเศียร ไม่ใช่ซ้างสามเศียรขึ้นเรียงเคียงข้าง หมายถึง สามแคว้นนาการรวมเป็นหนึ่งเดียว คือ หลวงพระบาง เวียงจันทน์ จำปาสัก นาค ในภาษาลาวหมายถึง ซ้าง

นอกจากนี้ คำว่า **สิลิดตะบาศะบะฮุด** **สี สัก ตะ นา ตะ เน** หุด ซึ่งเป็นชื่อเรียกนครเวียงจันทน์ ยังหมายถึง เมืองร้อยหมื่นซ้าง หรือ เมืองล้านซ้าง ชาวลาวจึงมีการบูชาพญานาคในวันเพ็ญเดือน ๑๐ และ ๑๑ ด้วยการไหลเรือไฟ และแข่งเรือ มีพิธีกรรมตอบแทนบุญคุณที่แม่น้ำให้ทำนา มีข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์

สัตว์ที่ชาวลาวถือว่าไม่เป็นมงคล ได้แก่ **แฉอ** **แฉว** เป็นชื่อนกชนิดหนึ่ง ชนิดดำ ตัวผู้มีขนหาง ๒ แฉก ชาวลาวเรียก **บิวแฉอ** **ฮาย** **ฮาย** **ฮาย** **ฮาย** **ฮาย** **ฮาย** หมายถึง นกแฉวหางแฉก ถ้านกแฉวมาบินร้องไปมาใกล้หลังคาบ้านพักอาศัย อีกไม่นาน ประมาณ ๒-๓ วันจะมีญาติใกล้ชิดมาเยี่ยมเยียนและนำข่าวมาบอก เช่น ที่บ้านจะทำบุญ ถูกหลานจะแต่งงาน หรือข่าวการตายของญาติพี่น้อง ฯลฯ

มีนกอีก ๒ ชนิดที่ชาวลาวถือว่าถ้ามาเกาะที่บ้านจะเป็นลางร้าย คือ นกเค้าและนกกแสก **เฝ้า** **เฝ้า** เป็นชื่อนกที่มีขนนุ่ม หัวใหญ่ ตาโต ตัวลาย หากบินในเวลากลางวัน กลางวันจะหลบพักผ่อนอยู่ตามต้นไม้ มีหลายชนิด เช่น เฝ้าเขียว เฝ้าแมว เฝ้าโงงหรือฮูก ชาวลาวแต่ละท้องถิ่นก็มีความเชื่อคล้ายกัน ถ้ามีคนเจ็บไข้ได้ป่วยในบ้านของตน มีนกกเค้าโงงหรือฮูก มาส่งเสียงร้องโกลนบ้านในเวลากลางวัน สมาชิกในบ้านที่มีคนป่วยจะส่งคนไปไล่ โดยเอาไม้ทำเสียงดัง หรือยิงหนังสติ๊กขับไล่ให้หนีไป เพราะชาวบ้านเชื่อว่านกกฮูกมาร้องเตือนว่าจะมารับวิญญาณผู้เจ็บป่วยไปจากครอบครัวนี้ นกอีกชนิดหนึ่งคือ **แส** **แส** จะไม่พบอาศัยตามบ้านคน ชาวลาวเชื่อว่าถ้าหากมันมาร้องหรือบินวนเวียนใกล้บ้านใคร ก็มักจะมีเหตุร้ายเกิดขึ้นเสมอ หากมีคนเจ็บไข้ได้ป่วยอาการจะทรุดหนักลงถึงแก่ชีวิต

สิ่งที่เป็นมงคลและอัปมงคลของลาวยังมีค่อกราวหน้า

วิเชียร อ่ำพูนรักษ์ เขียน
ชลธิชา สุดนุช สรุป